

Sodišče: Višje sodišče v Kopru

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSKP:2016:CPG.33.2016

Evidenčna številka: VSK0006622

Datum odločbe: 17.03.2016

Senat, sodnik posameznik: mag. Jana Petrič (preds.), mag. Gorazd Hočevar (poroč.), Nada Škrjanec Milotič

Področje: OBLIGACIJSKO PRAVO

Institut: materialno prekluzivni rok - stvarna *napaka* - dogovor o odpravi napake - zastaralni rok - odgovornost podjemnika - odprava napake

Zveza: OZ člen 346, 349, 625, 625/3, 629, 629/2, 630, 635, 637, 637/1.

Jedro

Tožena stranka je namreč z omenjenim dopisom z dne 30.11.2007 pri tožniku ustvarila vtis, da bo v relevantnem delu napako prostovoljno odpravila, oz. da bo v določenem delu (v vrednosti 7.100,00 EUR) krila stroške za popravilo plošč. Zaradi tega se po oceni pritožbenega sodišča tožena stranka na pravilo o prekluzivnem roku iz prvega odstavka 635. člena OZ ne more sklicevati.

Izrek

Pritožba se zavrne in se v izpodbijanem delu (točka I in III izreka) potrdi sodba sodišča prve stopnje.

Tožena stranka mora v petnajstih dneh povrniti tožeči stranki tudi pritožbene stroške v višini 411,25 EUR, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi (od šestnajstega dne).

Obrazložitev

Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje odločilo, da mora toženec tožniku v petnajstih dneh plačati 26.700,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 4.6.2008 dalje, višji tožbeni zahtevek pa je zavrnilo. Poleg tega je sodišče prve stopnje z izpodbijano sodbo tudi odločilo, da mora toženec tožniku v petnajstih dneh povrniti 7.818,08 EUR pravnih stroškov, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

Zoper ugodilni del te sodne odločbe se je iz vseh pritožbenih razlogov pritožila tožena stranka po svojem pooblaščenju in predlagala pritožbenemu sodišču, da izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbeni zahtevek v

celoti zavrne, podrejeno pa, da jo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. V pritožbi opozarja, da izpodbijana sodba sploh nima razlogov glede pravočasnosti tožbe. Tožeča stranka je namreč v konkretnem primeru zamudila zakonski prekluzivni rok za vložitev tožbe. Sodišče prve stopnje tudi ni upoštevalo ugovora (oz. se do njega ni opredelilo), da tožena stranka ni priznavala obstoja napak, pri čemer je sodišče prve stopnje v tej zvezi resda pritrdilo toženi stranki, da ni dokazan obstoj dogovora o odpravi napake med pravnima strankama. Iz razlogov sodbe ni mogoče razbrati, ali se očita toženi stranki *napaka* v izdelavi plošče kot take ali *napaka*, ker je bilo opravljeno kromiranje na tip plošče, ki jo je izdelala. Kromiranje se torej lahko nanaša tudi na plošče s hrapavostjo, ki ji jo je naročila tožeča stranka in to samo po sebi ni problematično. Lahko pa postane problematično, če bi tožeča stranka zahtevala nek končni učinek izdelka, oz. če bi zahtevala poseben izgled izdelka. Tega pa v konkretnem primeru ni bilo. Iz tega razloga je izvedenec zapisal v mnenju, da je bilo naročilo tožeče stranke nepremišljeno. Izvedenec je še navedel, da je bil izdelek brušen z K 150 in naknadno kromiran. To samo po sebi ne pomeni, da je izdelek neuporaben, ampak samo, če je znan namen uporabe. Tožena stranka je naredila to, kar ji je bilo naročeno s strani tožeče stranke. Tožena stranka je tudi ves čas postopka trdila, da nikoli ni prejela opozorila družbe S., da je izdelek preveč hrapav. V tej zvezi se je sodišče oprlo na izjavo direktorja tožene stranke, ki pa je bila izvzeta iz konteksta, saj je direktor tožene stranke o prejemu obvestil govoril v množini in se pri tem naslanjal na obvestila tožeče stranke, ni pa izrecno potrdil, da je tožena stranka prejela konkretno obvestilo družbe S.. Sodišče prve stopnje je napačno uporabilo materialno pravo. Čeprav je ugotovilo, da izdelek ustreza pogodbeno dogovorjenim lastnostim, je narobe zaključilo, da izdelek ni ustrezal pravilom stroke. To oceno je sodišče naredilo zaradi napačne ocene izvedenskega mnenja in izpovedi izvedenca.

Glede škode tožena stranka v pritožbi opozarja, da je že v odgovoru na tožbo navedla, da ima naročnik pravico napako sam odpraviti šele, če po naknadnem roku za izpolnitev sam napake ne odpravi izvajalec. Naročnik lahko zahteva od izvajalca, da napako odpravi, pri čemer mu mora določiti za to odpravo napake primeren rok. Tožeča stranka ni dokazala, da bi toženi stranki dala možnost, da napako v določenem roku odpravi sama, ampak jo je z dopisom le obvestila, da je sama odpravila napako. Sodišče prve stopnje ni temeljito ocenilo dokazov o nastali škodi. V tej zvezi je namreč tožeča stranka predložila potrdilo o plačilu družbe B. d.o.o. družbi S. in dogovor o priznanju škode med B. d.o.o. in tožečo stranko. V tej zvezi tožeča stranka niti ni navedla, v kakšnem razmerju je bila z družbo B. d.o.o.. Za zaključek sodišča prve stopnje, da je družba B. d.o.o. podružnica ni dejanske in pravne podlage. Bistveno pa je, da sodišče prve stopnje ni ugotavljalo, kaj predstavlja sanacijo napak. Tožbene trditve so bile v tem delu pomanjkljive. Tožena stranka še opozarja, da je višina stroška sanacije v razmerju 3:1 glede na prvoten strošek kromiranja, očitno previsoka.

Sodišče prve stopnje bi pri odmeri stroškov moralo upoštevati uspeh strank v pravdi.

Tožeča stranka je po svojem pooblaščenju podala obširen odgovor na pritožbo tožene stranke in predlagala pritožbenemu sodišču, da pritožbo zavrne kot neutemeljeno in v izpodbijanem delu potrdi sodbo sodišča prve stopnje. Priglasila je tudi stroške pritožbenega postopka.

Pritožba tožene stranke ni utemeljena.

Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je sodišče prve stopnje v obravnavani zadevi pravilno in popolno ugotovilo vsa pravno pomembna dejstva, na tako ugotovljeno dejansko stanje pa je tudi pravilno uporabilo materialno pravo. Pri tem ravno tako ni zagrešilo nobene bistvene kršitve določb pravnega postopka; niti take, na katere opozarja obravnavana pritožba, niti take, na katere mora paziti pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti.

V konkretni zadevi je treba (glede na celoten potek procesa) upoštevati, da je sodišče prve stopnje v postopku na prvi stopnji predhodno že dvakrat izdalo sklep, s katerim je tožbo tožeče stranke zavrglo(1), in sicer iz razloga, ker je bila glede na materialno prekluzivni rok iz prvega odstavka 635. člena Obligacijskega zakonika (OZ) tožba vložena prepozno (tožnik je grajal napako pred 8.7.2007, tožbo pa je vložil šele 19.12.2008). V sklepu Pg 408/2013 z dne 1.8.2013 je sodišče prve stopnje ugotovilo (sicer neprerekanu pravno dejstvo, ki je potrjeno tudi v dopisu toženca z dne 30.11.2007 - priloga A12), da je toženec (ki sicer ni prevzel polne odgovornosti za stvarno napako) v dopisu z dne 30.11.2007 (ki ga je naslovil na tožečo stranko) izrazil svojo voljo, da delno krije stroške za popravilo plošč v višini 7.100,00 EUR. To pravno pomembno dejstvo je sodišče prve stopnje ugotovilo tudi v izpodbijani sodbi (točka 10 obrazložitve: "toženčeva ponudba plačila 7.100,00 EUR ne pomeni priznanja napake").

Iz tega razloga je sodišče prve stopnje postopalo pravilno, ker tožbe zaradi zamude omenjenega roka ni zavrglo. Tožena stranka je namreč z omenjenim dopisom z dne 30.11.2007 pri tožniku ustvarila vtis, da bo v relevantnem delu napako prostovoljno odpravila, oz. da bo v določenem delu (v vrednosti 7.100,00 EUR) kriila stroške za popravilo plošč(2). Zaradi tega se po oceni pritožbenega sodišča tožena stranka na pravilo o prekluzivnem roku iz prvega odstavka 635. člena OZ ne more sklicevati(3). Kadar se naročnik in izvajalec ne dogovorita za odpravo napake, ampak izvajalec le izrazi enostransko voljo, da bo (pa četudi delno) pristopil k odpravljanju napake, seveda ni mogoče šteti, da sta pogodbenika sklenila dogovor o odpravi napake. Vendar pa se v tem primeru naročnik ne more več sklicevati na pravilo o prekluzivnem roku iz prvega odstavka 635. člena OZ, pač pa lahko pride v poštev zastaralni rok iz gospodarske pogodbe (349. člen OZ) ali pa splošni petletni zastaralni rok (346. člen OZ).

Sodišče prve stopnje je pravilno ugotovilo (česar obravnavana pritožba niti ne izpodbija), da je tožnik tožencu najprej naročil izdelavo treh pokravnih jeklenih plošč za stiskalnico za stiskanje polimernih plošč PE 1000 in ostalih polimerov z določenimi dimenzijami pokrovov in rezkano delovno površino, zaključno brušeno s papirjem K 150, nakar je tožnik tožencu naročil še dodatno obdelavo plošč (enostransko trdo kromiranje delovne površine z nanosom debeline kroma od 20 do 30 mikronov). To dodatno obdelavo plošč toženec ni izvedel sam, ampak je izvršitev posla zaupal tretjemu, to je družbi S.. Prav tako je sodišče prve stopnje pravilno ugotovilo, da so bile kromirane plošče izdelek z napako, saj so se na končnih izdelkih, ki so bili izdelani ob uporabi teh plošč, pojavljale črne pike. Pojav teh pik na končnih izdelkih pa predstavlja neustrezen izdelek (sodni izvedenec E.T.). Do teh napak na končnih izdelkih pa je prišlo zaradi neustrezne (brušene) površine delovnih plošč, ki so bile predmet naročenega kromiranja. Tudi do te prepričljive ugotovitve o vzroku za napako je prišlo sodišče prve stopnje na podlagi sprejema skrbnih in strokovno argumentiranih zaključkov sodnega izvedenca E.T.. Zato nikakor ne drži pritožbeni očitek, da iz razlogov izpodbijane sodbe ni mogoče razbrati vzroka za napako. V tem delu je sodba sodišča prve stopnje jasna, celovita in razumno obrazložena. Ravno tako ne drži pritožbeni očitek, da sodišče prve stopnje ni upoštevalo ugovora tožene stranke, da tožena stranka nikoli ni priznala dogovora s tožečo stranko, da bo napako sama odpravila. Sodišče prve stopnje je namreč tudi v tej zvezi jasno in pravilno zaključilo, da obstoj dogovora o odpravi napake ni dokazan.

Prav tako je sodišče prve stopnje pravilno ugotovilo, da je tožena stranka naredila to, kar je bilo naročeno s strani tožeče stranke (predvsem zaključno brušenje plošč), oz., da je bilo kromiranje plošč dejansko izvedeno v skladu z naročilom tožeče stranke. Pri tem pa je sodišče prve stopnje pravilno sledilo tudi stroškovnemu mnenju sodnega izvedenca, da končni izdelek ne bo imel gladke površine, če površina orodja, ki se kroma, ni gladka, pri čemer večji nanos kroma na hrapavo površino njene hrapavosti ne povečuje (prav tako pa ne odpravlja prevelike hrapavosti)(4).

Podjemnik odgovarja za osebe, ki so po njegovem naročilu delale pri prevzetem poslu, kot da bi posel sam opravil (630. člen OZ). Tudi če posla ne opravi osebno, je podjemnik zanj še naprej odgovoren naročniku (drugi odstavek 629. člena OZ). Sodišče prve stopnje je pravilno ugotovilo, da je podizvajalec družba S., ki ji je toženec zaupal kromiranje plošč, pred pričetkom kromiranja ugotovila, da je površina plošč pregroba za kromiranje (po opravljenih meritvah hrapavosti površine plošč je podizvajalec kot strokovnjak za kromiranje plošč ugotovil, da je površina plošč zelo hrapava) in je zato (po gospodu P. in gospodu B.) o tem dejstvu obvestil toženca, kar je tudi po oceni pritožbenega sodišča na dovolj jasen in nedvoumen način potrdil tudi direktor toženca R.T. ob zaslišanju. Zato nikakor ne drži pritožbeni očitke, da je sodišče prve stopnje izpoved omenjenega direktorja vzelo iz konteksta (češ, da omenjeni direktor ni - ker je govoril glede sporočil družbe S. v množini - izrecno potrdil, da je tožena stranka konkretno sporočilo res prejela). Na tem mestu tudi ni nejasen zaključek sodišča prve stopnje, da tožena stranka v postopku ni trdila, da bi o prejetem obvestilu s strani podizvajalca (pred pričetkom kromiranja preveč hrapavih plošč) obvestila tožečo stranko.

Glede na tako ugotovljeno dejansko je sodišče prve stopnje pravilno zaključilo, da toženec pred pričetkom kromiranja spornih plošč ni obvestil tožnika o možnosti napake v naročilu (ki jo je toženec oz. njegov podizvajalec po meritvah hrapavosti plošč nedvomno zaznal). Na to okoliščino (morebitno napako v naročilu) pa mora podjemnik naročnika opozoriti. Podjemnik je dolžan opozoriti naročnika na pomanjkljivosti v njegovem naročilu ter na druge okoliščine, za katere je vedel ali bi moral vedeti in bi bile pomembne za naročeno delo, ker sicer odgovarja za škodo (tretji odstavek 625. člena OZ). V takšnem primeru - če bi bil toženec ustrezno skrben in bi o pomanjkljivem naročilu obvestil naročnika - bi imel naročnik možnost, da pravočasno (pred pričetkom kromiranja) spremeni oz. dopolni naročilo (v konkretnem primeru v smeri bolj finega brušenja plošč). Zgolj v tem primeru bi se toženec razbremenil svoje odgovornosti za omenjeno stvarno napako (če bi tožnik po prejemu informacije o preveč hrapavi površini plošč še vedno vztrajal pri prvotnem naročilu). Iz teh razlogov je sodišče prve stopnje sprejelo pravilno in zakonito odločitev, da se v obravnavani zadevi podjemnik ni uspel razbremeniti svoje podjemniške odgovornosti za obravnavano napako. Podjemnik namreč tudi po oceni pritožbenega sodišča ni uspel dokazati, da vzroka za napako (četudi je izvirala iz naročnikove sfere) ni mogel preprečiti oz. obvladati s pravilno izpolnitvijo pojasnjevalne obveznosti. Zaradi tega v obravnavani zadevi sodišče prve stopnje ni zmotno uporabilo materialnega prava, prav tako pa ni naredilo napačne ocene izvedenskega mnenja oz. izpovedbe izvedenca. Dejanski zaključek sodišča prve stopnje, da je bila površina plošč pred kromiranjem preveč hrapava, pa ne temelji le na dopisu družbe S., temveč ga v celoti potrjuje tudi sodni izvedenec v svojem izvedenskem mnenju. Ker je bila družba S. podizvajalec toženca, pa je neutemeljen tudi pritožbeni očitke, da bi morala ta družba zavrniti izvedbo kromiranja plošč ali pa o napaki (preveč hrapavi površini plošč) sama neposredno obvestiti naročnika posla.

Tožena stranka se je v postopku na prvi stopnji resda posplošeno sklicevala na določbo prvega odstavka 637. člena OZ, po kateri lahko naročnik od izvajalca zahteva, da napako odpravi in mu za to določi primeren rok. Vendar je v tej zvezi tožena stranka ves čas nasprotovala, da bi bila odgovorna za obravnavano napako, kar pomeni, da napake (razen glede delnega povračila stroškov sanacije v višini 7.100,00 EUR) prostovoljno ni nameravala odpraviti, oz. je ni nameravala v celoti odpraviti na svoje stroške. Zaradi tega je sklicevanje pritožbe, da tožnik toženi stranki ni omogočil, da sama v primernem roku odpravi napako, pravno povsem nesprejemljivo(5). V konkretnem primeru je naročnik napako odpravil na stroške izvajalca, zato ima pravico, da od izvajalca (ki je odgovoren za napako) zahteva povrnitev stroškov, potrebnih za odpravo napake. V tej zvezi je tožeča stranka prepričljivo dokazala, da je družba B. d.o.o. iz B. družbi S., ki je izvedla sanacijo plošč, v mesecu januarju 2008 plačala znesek 26.700,00 EUR (priloga A15), nakar je tožeča stranka družbi B. d.o.o. (na podlagi dogovora z dne 11.2.2008 - priloga A24) s kompenzacijo z dne 4.6.2008 (priloga A25) to plačilo povrnila. Pri tem niti ni pravno pomembno, v kakšnem razmerju sta bili tožeča stranka in družba B. d.o.o. iz B., pri čemer pa je sodišče prve stopnje tudi v tej zvezi pravilno zaključilo, da že iz tožbenih navedb

(ki niso bile prerekane) izhaja, da so bile sporne plošče namenjene prav tožnikovi podružnici(6) v S. (ta družba pa je tudi opravila reklamacijo spornega izdelka - priloga A7). Če je tožena stranka ocenila, da so bili stroški konkretne sanacije previsoki, pa je bilo na njej trditveno in dokazno breme, da to dokaže. Tega procesnega bremena pa tožena stranka v konkretni pravdi ni zmogla, zato se v pritožbi neuspešno sklicuje na okoliščino, da so previsoki stroški sanacije v razmerju 3:1 glede na prvotni strošek kromiranja, ki ga je plačala tožena stranka ob realizaciji posla(7).

Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je sodišče prve stopnje pravilno uporabilo tudi določbo tretjega odstavka 154. člena ZPP, ko je odločilo, da mora tožena stranka v celoti kriti stroške tožeče stranke.

Iz teh razlogov je pritožbeno sodišče pritožbo tožene stranke zavrnilo kot neutemeljeno in v izpodbijanem delu potrdilo sodbo sodišča prve stopnje (353. člen ZPP).

Tožeča stranka je upravičena do stroškov za odgovor na pritožbo v znesku 411,25 EUR (nagrada za pritožbo v zahtevanem znesku 321,30 EUR, poročilo stranki po tarifni številki 39/4 Odvetniške tarife v višini 20 odvetniških točk, 2% za materialne stroške in 22% DDV).

op. št. 1: Oba sklepa je pritožbeno sodišče razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

op. št. 2: Tožeča stranka je na to ponudbo odgovorila, da bi pristala na znesek 13.350,00 EUR, pri čemer znašajo skupni stroški sanacije 26.000,00 EUR, elektronsko sporočilo tožeče stranke z dne 29.4.2008 - priloga A13, na katerega tožena stranka ni odgovorila.

op. št. 3: Primerjaj sodba VS RS II Ips 7/2011.

op. št. 4: Tožnik je izdeloval s pomočjo omenjenega orodja polimerne plošče kot končne izdelke brez dodatne površinske obdelave, ki so morali biti površinsko gladki kot steklo.

op. št. 5: Sicer pa iz spisovnega gradiva jasno izhaja, da toženec niti ni bil strokovno usposobljen, da bi napako učinkovito in celovito sam odpravil.

op. št. 6: Izraz podružnica gre lahko razmeti tudi v smislu družbe hčerke.

op. št. 7: Ob tem tožena stranka tudi spregleda, da je sanacija plošč obsegala odstranitev nanosa kroma, ponovno brušenje plošč in vnovični nanos kroma.

Datum zadnje spremembe: 27.07.2016